

UVILDIG ABORTRÅDGVNING – HAR NOGEN MERE PATENT PÅ DET END ANDRE?

Dobbeltinterview v. Ellen Højlund Wibe

Abortlinien er jævnligt blevet anklaget for ikke at yde uvildig rådgivning, fordi den organisatorisk hører sammen med en forening, der kæmper mod loven om fri abort og dermed udadtil repræsenterer en holdning imod fri abort.

Anklagen kommer bl.a. fra andre organisationer, der også yder rådgivning i spørgsmål omkring abort.

Vi har derfor stillet en række spørgsmål om temaet til henholdsvis Abortliniens leder, **KARINA BORCHER ANDERSEN** og projektleder i Sex & Samfund, **JEPPE HALD**, om deres opfattelse og håndtering af uvildighed i forbindelse med rådgivning omkring abort.

Jeppe Hald
Projektleder i Sex & Samfund

Karina Borch Andersen
Leder af Abortlinien

- HVAD ER JERES HOLDNING TIL ABORT?

JEPPE HALD:

Sex & Samfunds holdning er, på linje med den danske lovgivning, at det er kvindens ret at kunne afslutte en graviditet frem til 12. uge eller efter særlige omstændigheder senere. Vi mener, at abort handler om at beslutte, om man vil være forælder. Abort handler ikke om at vælge et foster fra, men at kvinder selv kan bestemme over deres egen krop. Kvinder skal desuden have adgang til aborter for at undgå skader på kvindens liv og krop i forbindelse med abortindgrebet. Sex & Samfund har til formål at arbejde for, at kvinder har disse muligheder. Foreningen arbejder dog også for, at kvinder skal have de bedste muligheder for at træffe valg, der gør, at de ikke bliver uønsket gravide. Derfor arbejder vi med undervisning, oplysning, vejledning og rådgivning omkring prævention og nødprævention.

KARINA BORCHER ANDERSEN:

Abortlinien drives af foreningen Retten til Liv, der arbejder ud fra den grundholdning, at et menneske er et menneske helt fra undfangelsen og har værdi alene ved at være til. Abort er dermed et overgreb mod et ufødt menneske – et menneske, der har samme ret til livet som alle andre. Den frie abort medfører, at mange kvinder stilles i et umenneskeligt valg, da de gives mulighed for at vælge, om deres eget barn skal leve eller ej. Abortliniens arbejde udspringer på denne baggrund af et ønske om at skabe mulighed for, at ingen kvinde får foretaget abort imod sit hjertes inderste overbevisning og at tilbyde de kvinder, der har brug for det, hjælp og støtte.

- HVAD ER GOD RÅDGIVNING FOR JER?

JEPPE HALD:

God rådgivning gør en person i stand til at træffe sit valg i en given situation på det bedst mulige grundlag af viden, indsigt og omtanke. Den handler først og fremmest om at støtte en person til, at hun/han kan træffe sit eget valg på et informeret og kvalificeret grundlag. God rådgivning tilvejebringer derfor relevant viden, får den råde søgende til at gøre sig tanker om sin situation og om fordele og ulemper ved de handlemuligheder, hun/han har. God rådgivning handler også om at være i øjenhøjde med den råde søgende, at lytte og kunne møde den råde søgende der, hvor hun/han er, samt give mulighed for at vedkommende kan tale om sit problem, uden at der fældes dom. Endelig handler god rådgivning om at etablere et overblik for den råde søgende.

KARINA BORCHER ANDERSEN:

God rådgivning er der, hvor den råde søgende får hjælp til, på et så oplyst grundlag som muligt, at træffe et valg. Dette gøres især ved at lytte til den enkeltes situation, stille åbne spørgsmål og informere om generelle forhold. God rådgivning handler ikke om at fortælle den råde søgende, hvilket valg, han eller hun skal træffe. Det afgørende er, at man som rådgiver stiller sig til rådighed og går et stykke vej med den anden, at man tager hans eller hendes tvivl, angst, bekymring, sorg, vrede og/eller skyld alvorligt. På den måde sættes den råde søgende fri til, midt i det kaos hun står i, at finde en vej, hvor hun kan træffe et valg, der giver genklang i hele hendes person.

- VIL I BETEGNE JERES RÅDGIVNING SOM UVILDIG? HVORFOR/HVORFOR IKKE?

JEPPE HALD:

Rådgivningen på Sexlinien for Unge er uvildig i den forstand, at vi leverer informationer og viden til den rådssøgende om vedkommendes problem og sammen med hende/ham undersøger, hvordan forskellige handlemuligheder passer til hendes/hans værdier, kompetencer og situation. Rådgivningen er uvildig, da udgangspunktet altid er, at det er den rådssøgende selv, der skal træffe et valg. Det er den rådssøgende, der bestemmer, hvad der skal ske. Rådgivning sker altså med udgangspunkt i den rådssøgendes eget standpunkt, ikke i Sex & Samfunds eller rådgiverens private standpunkt.

Sexlinien har netop gennemgået en akkrediteringsproces og er blevet akkrediteret rådgivning under brancheforeningen RådgivningDanmark. Gennem akkrediteringen lever rådgivningen op til brancheforeningens kvalitetsmodel for sociale rådgivningsydelse. Dette er et særligt kvalitetsstempel på det arbejde, der udføres på Sexlinien.

KARINA BORCHER ANDERSEN:

Slår man ordet "uvildig" op i Den Danske Ordbog får man følgende definition: "*uafhængig eller upåvirket af egne eller andres interesser, følelser eller meninger.*" Kan vi på Abortlinien sige os fri for at være påvirket af egne følelser eller meninger? Jeg tror det ikke. Abort er et følelsesladet emne, som langt de fleste har en holdning til, og spørgsmålet er derfor også, om det overhovedet er muligt at yde uvildig rådgivning? Netop af den grund er det for mig at se helt afgørende, at vi på Abortlinien hele tiden er opmærksomme på vores egen holdning og på, at vi ikke kommer til at lade den styre, så vi bevidst eller ubevidst manipulerer den rådssøgende.

SEX & SAMFUND + SEXLINIEN:

Sex & Samfund har ydet vejledning og oplysning om prævention og lovlige abortmuligheder siden stiftelsen i 1956. I 1992 satte Sex & Samfund Sexlinien for Unge i gang med anonym telefonrådgivning til unge om prævention, pubertet, seksualitet, første gang, uønsket graviditet og abort. I dag tilbyder Sex & Samfund anonym rådgivning via telefon samt gennem chat og onlinebrevkasser på hjemmesiderne Sexlinien.dk og Privatsnak.dk til børn og unge i aldersgrupperne 15-25 år og 10-15 år.

- HVORDAN UNDGÅR MAN BEVIDST ELLER UBEVIDST MANIPULATION, NÅR MAN ARBEJDER MED RÅDGIVNING AF SÅRBARE MENNESKER?

JEPPE HALD:

Det gør man blandt andet ved at etablere en retningslinje om, at rådgivningen kun har udgangspunkt i den rådsøgendes standpunkter, ikke i andre standpunkter end dette. Retningslinjen skal følges op ved, at rådgiverne deltager i supervision, hvor de skal forholde sig til de samtaler, de har haft, og til forskellige cases fra rådgivningen, der drøftes. Igennem dette kan gråzoner og eventuelle egne bevæggrunde betragtes og debatteres, og man kan finde en måde at forholde sig til gråzonerne og bevæggrundene på, der mindsker risikoen for manipulation. Den enkelte rådgivningssamtale kan desuden superviseres, mens den finder sted, men dette er bedst egnet som et træningsredskab, der anvendes tidsbegrænset og med rådgivernes udvikling som formål.

KARINA BORCHER ANDERSEN:

På Abortlinien møder vi ofte direkte eller indirekte spørgsmålet: "Hvad synes du, at jeg skal gøre?" Ofte oplever den kvinde, der henvender sig, så meget kaos og forvirring, at det kan virke befriende, hvis en anden blot ville tage beslutningen for hende. For mig at se vil det, at fortælle den anden hvilket valg hun skal træffe, netop være manipulation. For i sidste ende er det den rådsøgende, der skal leve med valget og ikke rådgiveren. Det er alene den, der henvender sig for at få hjælp, der kan træffe den endelige beslutning. Det er derfor afgørende, at man som rådgiver er ærlig og tydelig ved at gøre det klart for den rådsøgende, at valget alene ligger hos hende. Derudover er det væsentligt, at man som rådgiver er bevidst om sin egen holdning og dermed opmærksom på, hvor meget eller lidt den fylder i samtalen.

"ABORT ER ET FØLELSESLADET EMNE, SOM LANGT DE FLESTE HAR EN HOLDNING TIL, OG SPØRGSMÅLET ER DERFOR OGSÅ, OM DET OVERHOVEDET ER MULIGT AT YDE UVILDIG RÅDGIVNING?"

Karina Borch Andersen

ABORTLINIEN:

Abortlinien er startet af Retten til Liv i 1996 og har siden starten tilbudt anonym rådgivning over telefonen. I dag består tilbuddet foruden telefonrådgivning hver aften af en informativ hjemmeside, en onlinebrevkasse og - endnu på begynderstadiet - rådgivning over chat (Abortlinien.dk). Abortliniens rådgivning omhandler især emner som uventet graviditet, overvejelser om abort, følgevirkninger efter en abort, prævention, støttemuligheder for unge og/eller enlige forsørgere. Henvendelserne kommer fortrinsvis fra kvinder i alle aldre samt fra mænd eller andre pårørende og af og til fra professionelle, der har kontakt til en kvinde, der står i en abortproblematik.

- HAR I NOGLE RETNINGSLINJER OM, AT JERES RÅDGIVERE IKKE MÅ OVERTALE FOLK TIL AT BEHOLDE BARNET / IKKE MÅ OVERTALE FOLK TIL ABORT?

JEPPE HALD:

Det er en tydelig retningslinje, at en rådgiver ikke må overtale en rådssøgende til noget. Rådgivningen på Sexlinien har til formål at informere og kvalificere den rådssøgendes eget valg i forhold til, om hun ønsker abort, bortadoption eller forældreskab og vejlede ud fra den rådssøgendes egne ønsker. Hvis kvinden er i tvivl, om hun skal vælge abort, skal samtalen handle om tvivlen, og hvordan hun kan skabe afklaring forud for eventuel information om, hvordan hun kan få abort.

KARINA BORCHER ANDERSEN:

At yde rådgivning handler ALDRIG om at overtale. Vi har derfor en retningslinje om, at man som rådgiver ikke skal overtale - hverken til det ene eller det andet.

- HVIS ABORT IKKE VAR LOVLIGT I DANMARK, VILLE DER SÅ STADIG VÆRE BRUG FOR JERES RÅDGIVNING - OG VILLE DET ÆNDRE PÅ JERES TILGANG I RÅDGIVNINGEN?

JEPPE HALD:

Der ville i mindst lige så høj grad som nu være brug for Sexliniens rådgivning for at undgå uønskede graviditeter. Kvinder ville fortsat have brug for rådgivning om prævention og nødprævention samt handlemuligheder ved uønsket graviditet, hvis abort ikke var lovligt i Danmark. Med en ulovliggørelse af abort ville Sex & Samfund stå i en situation magen til den, Sex & Samfund indledte sit virke i. Foreningen ville arbejde politisk for en kvindes ret til abort, ligesom vi i dag arbejder for at fastholde den ret. Men rådgivningen ville - ligesom i dag - udelukkende rådgive om mulighederne inden for lovens rammer.

KARINA BORCHER ANDERSEN:

Selvom et forbud mod fri abort nok på sigt ville betyde, at færre overvejede en abort, ville der sandsynligvis stadig være kvinder, som blev uventet gravide. Det, at en graviditet ikke er ønsket, knytter sig til mange ambivalente og kaotiske følelser og ofte også til stor skam. Det, at kunne tale med et lyttende, forstående og rummende medmenneske i en sådan situation vil være væsentligt - også selvom en abort ikke er en mulighed, fordi loven ikke tillader det. I bund og grund ville tilgangen i vores rådgivning nok være den samme. Der ville også være plads til, at en kvinde kunne sige: "Jeg ville ønske, at jeg kunne komme af med dette barn". Vi ville fortsat rumme hendes svære følelser og tale med hende om, hvad der gør hendes situation så desperat, om hvilke andre muligheder, hun har, og hvad der skal til, for at hun kan overskue graviditeten og barnet. Vi ville også - i de situationer det ville være relevant - tilbyde at hjælpe med at finde ressourcepersoner, der kunne hjælpe og støtte hende.